

GENT DEL CAMP

Sortosament han passat aquells temps que, quan veiem passar un automòbil per davant de casa, se'ns badaven els ulls i amb la mirada anavem seguint aquell artefacte que llençava una gran fumera i que petava com mil dimonis. Anaven tan a poc a poc, que si ara els haguéssim d'utilitzar ens donaria la sensació que anàvem al damunt d'un burro.

Em sembla doncs que ve a punt de caramel i sense buscar tres peus al gat, parlar d'un temps que en el nostre poble predominava més la pagesia i que ben sovint hom es trobava al mig del carrer amb el suc de les quadres barrejat amb l'aigua de la pluja.

Recordo que en aquella època anava a estudi amb unes calces (pantalons) que a mida que jo creixia les calces s'escursaven i arribava un moment que ja no eren ni llargues ni curtes: arribaven a mitja cama. Llavors això era signe de pobresa i en canvi avui és una mostra potser de distinció i d'última novetat i són les noies que, val a dir-ho, les llueixen ben cofoies.

Parlo, com es veu, de quan no era més que un nano patarrell (des de llavors a pixat molt el matxo). Hem de tenir en compte que en aquella època el pa blanc (el pa de farina de blat) es pagava a quaranta-cinc cèntims el quilo i que un litre de vi o d'oli es comprava amb un grapat de "caldernilla", com se'n deia de la xavalla.

El nostre poble era un nucli urbà, bastant escampat i hi havia més pagesia que no pas treballadors asalariats, industrials o comerciants. No era doncs gens estrany que sentís sim parlar a l'home del terròs, de quintà, de l'hort, la vessana, el padró... mots d'aquell temps que es donaven als trossos de terra que treballaven que ara es van perdent. Ben diferent d'aquells noms que donaven a la mida de la terra pròpia (aquells tan catalans), que perduren com una reliquia ben nostra en les escriptures notaries.

Hi havia, -per què no? -aquells pedants per tarannà, que els semblava que la ciutat, amb el seu paisatge urbà, tancat, era el llombrigo del món i miraven amb aires d'indiferència "l'home de pagès" i el veien sense horitzons, només de cara a la terra que cultivava i l'afalagava, perquè (pobre) d'ella en vivia.

Entristeix el veure que l'home del nostre poble, el que treballa la terra, la nostra petita pagesia (i ho hem de dir així perquè sol ser de poc rem), va desapareixent de mica en mica. Els homes que avui recorden els seus avis "aquells homes ferrenys" que varen fer créixer el nostre poble, ja no poden fer com aquell pagès que no es volia morir fins que se li acabés la feina. I és que ben bé se n'adonen que els seus camps es van empetitint i els seus esplets queden ofegats per l'asfalt i unes cases noves ben arrenclarades.

La collita dels graners, l'olor de l'esparceta i de l'alfals, de les pallisses i les quadres del bestiar, temps a venir i potser no gaire lluny, restin solament com un record. Aquell poble de pagès, amb la verdor exuberant dels seus camps quadrículats, se'ns torna comercial i ple d'indústries d'ací i d'allà. Hi haurà qui, sense anyorança i amb més realisme, veurà tot el progrés i la dimensió humana d'aquest canvi i d'aquest aiguabarreig de gent del camp, del comerç, de la indústria, però allò de sempre, sempre (la nostra pagesia) se'ns en va.

Ja hom pressent una anyorança d'allò tan bell que envolta la pagesia, però cal pensar que si es camina de pressa no es veu res i que si ens aturem a pensar, si no haguéssim entrat tots en l'elenc d'aquesta comèdia humana, on hi tenen cabuda tots els estaments socials, restaríem ressagats en la marxa del progrés del nostre temps. Perdríem el tren que mena la història.

Quan jo era petit les calces se m'escursaven, ara al pagès se li re-

dueix el quintà, l'hort, la vessana, el padró, però el que no desapareixerà mai d'aquelles escriptures notaries són els noms dels trossos de terra, com no desapareixerà el nom de Bescanó.

Mentrestant avui, si donem una volteta per les rodalies del nostre poble, segurament que encara trobarem alguna casa disseminada que sí, que viu de la pagesia i, si bé mirem, veurem algun cairat corcat, alguna paret una mica esquerdada, i, en un racó fosc ple de teranyines, el jou de les vaques, una fanga, una arada, la falç. i, a fora, un gat parant el sol, el gos que borda però que és fidel, i...un pagès que, perplex, es grata el clatell, i preocupat diu: mai els fills han engraiat els pares, va desaparegut la pagesia, però, ara com ara, llaurem fons, posem fems, i deixem córrer el temps, perquè "en la casa que es treballa, mai no hi falta pa ni palla".

M'ha fet pensar en la pagesia de Bescanó, una visita que vaig fer no fa gaire temps a una torre luxosa d'un industrial català. Vora la porta d'entrada hi havia penjat un jou antic d'un parell de bous, al saló en un lloc d'honor una caixa de núvia i damunt una gran olla d'aram. Durant la conversa, fent jo esment d'aquest detall, l'amo amb digué: per a mi són relíquies sagrades dels meus avis. Vaig sortir de la casa pensant que ni amb lleis, ni sense, pot abolir-se el que ens han posat per distingir-se, i que la terra és nervi i és fesomia i que el poble que sap caminar endavant (recordant les tradicions) mai podran veure'l de genollons.

ERNEST PLANGUMA I GARRIGA

